

Module – het liturgisch jaar in de gereformeerde kerkdienst

Inleiding

De grote geheimen van het christelijk geloof, de menswording van Christus en de verlossing, gaan meer leven als de gemeente de tijd neemt voor de viering ervan en die viering omgeeft met een voorbereidingstijd en een natijd.

Dat is de kern van dit eerste handboek waarin ds. Harrie de Hullu (schrijver van het boek) een eerste gereformeerde liturgie presenteert. Hij belicht in dit handboek het ontstaan van het liturgisch jaar. Hij bespreekt argumenten voor en tegen het volgen van het kerkelijk jaar en biedt praktische informatie voor de invulling ervan. Voor alle zondagen van het kerkelijk jaar – van Advent tot de zondagen in november die in het teken staan van Christus' terugkomst – geeft hij een korte karakterisering. Ook zijn per hoofdstuk aanwijzingen voor lezingen en liederen opgenomen.

In onze kerken zijn we vertrouwd met Kerst, Goede Vrijdag, Pasen, Hemelvaartsdag en Pinksteren als losse feestdagen. Kerst en Pasen worden soms voorbereid door adventszondagen en een veertig-dagentijd. Maar toen hij zich in het kerkelijk jaar ging verdiepen ontdekte hij een traditie waarin de kerk er niet alleen wekenlang naartoe leefde om de geheimen van het christelijk geloof te vieren, maar die ook wekenlang de viering van dat geheim wist vast te houden.

- 1). Op het kerstfeest volgde de epifaniëntijd, waarin zondag aan zondag de glorie van de meensgeworden Zoon van God straalde bij de verschijning van de magiërs, de doop in de Jordaan, het eerste wonder op de bruiloft in Kana enz.
- 2). Op de paaszondag volgde een vreugdetijd van zeven weken, tot en met de pinksterdag, om met het geheim van de opstanding het leven in te gaan.

Zo kunnen we het liturgisch jaar kennen als een manier om tijd te nemen voor het geheim van Christus. Daarover gaat dit boek. De schrijver is ervan overtuigd dat wij, 21^e eeuwse gereformeerden, meer tijd moeten nemen om het geheim van Christus te leren kennen, te bewonderen en te vieren. Daarbij wil het liturgisch jaar helpen.

Boek kopen

Tijd voor het geheim van Christus; het liturgisch jaar in de gereformeerde kerkdienst.

Auteur: Harrie de Hullu

<https://clcnederland.com/product/tijd-voor-het-geheim-van-christus-harrie-de-hullu-9789023926368>

Bijeenkomsten

Bijeenkomst	Onderwerp
1^e bijeenkomst	Deel II - Tijd voor het geheim van Christus' menswording Deel II.5 – De voorbereidingstijd: advent Deel II.6 – De feesttijd van Kerst en epifanie Deel II.7 – De extensietijd van epifanie Deel II.5 – De voorbereidingstijd: advent Advent ontstond als voorbereidingstijd voor de kerstviering. God is de komende God. Zo laat Hij zich heel de bijbel door kennen, in het bijzonder in Christus. Dit is de boodschap van advent, die de toon zet

Module – het liturgisch jaar in de gereformeerde kerkdienst

voor heel het jaar. Bij Gods 'komen' hoort ons 'verwachten'. Advent is ook de tijd om te zien hoe God zijn beloften trouw vervult. Juist in deze periode mag de lezing van het Oude Testament niet ontbreken.

Aandachtspunten van de adventstijd

-) De duur van de adventstijd
-) De natuurbeleving
-) De cultuur (kerk en samenleving)
-) Adventszondagen
-) Adventskaarsen
-) Kleur en symboliek
-) Bijbelleesrooster voor thuis
-) Missionaire activiteiten
-) Bijbellezingen in de adventstijd

Deel II.6 – De feesttijd van Kerst en epifanie

Het geheim dat Gods Zoon als mens onder ons kwam leven staat deze dagen in het middelpunt (Johannes 1:14). Het karakter van deze tijd is vooral feestelijk. Dat betekent: verwondering en vreugde over het geheim dat gepaard gaat met besef van de relevantie ervan voor het echte leven. Veel aandacht is er voor de kerstgeschiedenissen, maar ook voor andere bijbelteksten over het geheim, zoals Hebreeën 1 en Titus 2. Het kerstfeest heeft een eigen kleur, dat onderscheiden is van Pasen. Het gaat met Kerst over het wonder van de verlossing, maar dan wel over een specifiek aspect daarvan. Gods Zoon werd één van ons, om ons te verlossen. Dit mag op Kerst alle aandacht krijgen en het kerstfeest onderscheiden van het paasfeest

Aandachtspunten voor deze feesttijd

-) De duur ervan
-) De natuur
-) Cultuur
-) Kerstnachtdienst
-) Eerste kerstdag
-) Tweede kerstdag
-) 28 december: "Onschuldige kinderen"
-) Zondag na kerst
-) Jaarwisseling
-) Epifanie (ook wel Driekoningen – op de 1^e zondag na 1 januari)
-) Kleur en symboliek
-) Thuis vieren
-) Missionaire activiteiten
-) Liederen en lezingen

Deel II.7 – De extensietijd van epifanie

Het geheim van de menswording van Christus wordt gevierd op het kerstfeest en op de zondagen waarop geprekt wordt over de presentatie van het Kind aan joodse tempelgangers en heidense magiërs. Maar dat is nog maar een begin. De zondagen die volgen lenen zich ervoor om te zien hoe Christus' heerlijkheid blijkt als hij volwassen geworden is, gedoopt wordt, wonderen doet en goddelijke woorden spreekt. De epifaniëntijd.

Module – het liturgisch jaar in de gereformeerde kerkdienst

	<p>Aandachtspunten</p> <ul style="list-style-type: none"> -) de duur (de zondagen na epifanie gaan door tot de voorbereidingstijd voor Pasen begint) -) Natuur -) Cultuur -) Evangelielezingen (het draait in deze tijd om de verschijning van de Heer) -) Suggesties voor de kerkdiensten -) Thuis verder werken -) Missionaire activiteiten -) Lezingen uit de paulinische brieven
<p>2^e bijeenkomst</p>	<p>Deel III - Tijd voor het geheim van Christus' sterven en opstanding</p> <p>Deel III.8 – de voorbereidingstijd van 40 of 70 dagen</p> <p>Deel III.9 – Het paasfeest</p> <p>Deel III.10. De vreugdetijd van Pasen tot Pinksteren</p> <p>Deel III.8 – de voorbereidingstijd van 40 of 70 dagen</p> <p>Het grote feest van de christelijke kerk is het paasfeest. De hoofdstukken 8 t/m 10 beschrijven de voorbereidingstijd, het feest zelf en de feesttijd die zich uitstrekt tot Pinksteren (Trinitatis). Een complete paacyclus. In de kerkelijke praktijk van nu blijkt het vaak beperkt tot lijdensprediking of een 40-dagen project in de voorbereidingstijd en de paasdagen zelf. Terwijl het juist zo mooi is de tijd te nemen voor de vreugde over de opstanding.</p> <p>Aandachtspunten</p> <ul style="list-style-type: none"> -) Het karakter van de paasvoorbereiding -) De duur van de periode -) de natuur -) Cultuur -) Het begin van de 40 dagen: Aswoensdag -) De invulling van de vijf zondagen in de voorbereidingstijd -) De stille week -) Biddag voor gewas en arbeid -) Veertigdagenproject -) Kleur en symboliek -) Thuis (bijv. boekjes, leesroosters) -) Missionaire activiteiten -) Schriftlezingen <p>Deel III.9 – Het paasfeest</p> <p>In aansluiting bij het joodse pesachfeest werd het sterven van Christus, het ultieme Paaslam, gevierd. Een nieuw christelijk accent was de overgang van dood naar leven.</p> <p>Aandachtspunten</p> <ul style="list-style-type: none"> -) Natuur -) Cultuur -) Witte Donderdag -) Pesach vieren?

Module – het liturgisch jaar in de gereformeerde kerkdienst

	<ul style="list-style-type: none">-) Goede Vrijdag-) Avondmaal op Goede Vrijdag of Pasen?-) Stille Zaterdag-) Paaswake-) Paaskaars-) Paaszondag en -maandag-) Kleur en symboliek-) Thuis-) Missionaire activiteiten-) Bijbellezingen (het is verrassend te ontdekken welke psalmen passend zijn voor deze dagen) <p>Deel III.10. De vreugdetijd van Pasen tot Pinksteren</p> <p>De 50-dagen tijd tussen Pasen en Pinksteren was voor Israël de tijd tussen twee feesten. Een periode die op zichzelf niet bijzonder feestelijk was. Er werd hard gewerkt op het land. In de christelijke kerk werd deze periode een aaneengesloten feesttijd. Ondersteund door de uitbundige voorjaarsnatuur en feestelijke dagen in de gemeente en in de samenleving is het nog steeds een mooie periode om van de vreugde van Pasen te blijven genieten</p> <p>Aandachtspunten</p> <ul style="list-style-type: none">-) Karakter en duur-) Natuur (de natuur is een vreugdetijd)-) Cultuur-) Pas op voor versnippering-) De zondagen in de Paastijd-) Hemelvaartsdag en de zondag op weg naar Pinksteren-) Pinksteren-) Zondag Trinitatis (hierop staat het geheim van de Drie-eenheid centraal)-) Kleur en symboliek-) Thuis-) Missionair-) Schriftlezingen (over de verschijningen lezingen uit Handelingen, Openbaring en de katholieke brieven)
3^e bijeenkomst	<p>Deel IV – Met Christus op weg naar het laatste geheim</p> <p>Deel IV.11 – Zomer en herfst: op weg naar Christus</p> <p>Deel IV.12 – De najaarscyclus van Israël</p> <p>Deel IV.13 – Het geheim van Christus' terugkomst</p> <p>Deel IV.11 – Zomer en herfst: op weg naar Christus</p> <p>Na de feesttijd over de opstanding en verhoging van Christus komt er een tijd om stil te staan bij het leven als volgelingen van Christus in de wereld. Woorden als 'apostolaat' en 'discipelschap' worden gebruikt om deze periode te kenmerken. Belangrijke thema's die de aandacht krijgen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">-) Leven als volgeling van Christus-) Kerk en Israël-) Christus' terugkomst

Module – het liturgisch jaar in de gereformeerde kerkdienst

We hebben het over de zondagen tussen Trinitatis en Advent. Het aantal zondagen varieert van 23 tot 27.

Aandachtspunten

-) Karakter
-) Duur van deze periode
-) Natuur
-) Cultuur
-) vakantie van het kerkelijk jaar?
-) De klassieke lezingen: discipelschap en Israël
-) Een nieuw leesrooster; voortgaande lezingen uit Matteüs, Marcus of Lucas
-) Preken uit het Oude Testament?
-) Introïtuspsalmen?
-) De zondagen van het late voorjaar: de discipelschap
-) De eerste zondagen van de zomer: met het evangelie de wereld in
-) Vakantietijd: over de wijde wereld en Gods zorg
-) September en oktober: begin van een nieuw seizoen
-) Kleur en symboliek
-) Thuis en onderweg
-) Missionaire activiteiten (stads- en campingprojecten)
-) schriftlezingen vanaf Trinitatis tot augustus

Deel IV.12 – De najaarscyclus van Israël

De voorjaarscyclus is in het christelijke liturgisch jaar nog duidelijk herkenbaar in de paascyclus. Van de najaarsfeesten is weinig meer terug te vinden. Dat is niet vreemd. De kern van de herfstcyclus was de Grote verzoendag. En juist dat feest wordt in Hebrëen 9 beschreven als een feest van een oud verbond, dat door het offer van Christus zijn tijd heeft gehad. Dit hoofdstuk bevat niet een pleidooi voor herinvoering. Wel kan het voor de christelijke kerk leerzaam zijn in de periode van de joodse najaarscyclus over deze feesten te lezen en zich de viering ervan in te leven

Aandachtspunten

-) Karakter
-) Duur
-) Enkele overblijfselen in het christelijke liturgisch jaar
-) Natuur
-) Cultuur
-) Begin van de tien dagen van berouw
-) De Grote verzoendag (Leviticus 16)
-) Loofhuttenfeest: een week lang feest
-) Vreugde der wet
-) Symboliek en kleur

Deel IV.13 – Het geheim van Christus' terugkomst

Het geheim van Christus' terugkomst vraagt nog bijzondere aandacht. Er komt nog een tijd, of liever een eeuwigheid, om hierover eindeloos feest te vieren. Twee maanden staan in het teken van Jezus' komst. Daarbij buigt in de tweede maand de aandacht naar zijn eerste komst toe, maar zijn tweede komst raakt niet uit beeld. Veel christenen missen een sterke beleving van het uitzien naar Christus' komst. Alleen

Module – het liturgisch jaar in de gereformeerde kerkdienst

	<p>daarom is het belangrijk hier jaarlijks een maand voor uit te trekken. De periode wordt gekenmerkt door blijde hoop.</p> <p>Aandachtspunten</p> <ul style="list-style-type: none">-) Karakter-) Duur-) Natuur-) Cultuur-) De zondagen-) Kleur en symboliek-) Thuis (lees bijv. ‘Groeiend verlangen’ van Egbert Brink)-) Missionaire activiteiten-) Schriftlezingen uit de canonieke boeken met eschatologische motieven (Ezechiël, Daniël en de kleine profeten)
--	---

Muzikale suggesties

1). The complete liturgical year in 64 cantatas – J.S. Bach

<https://www.klassiekezaken.nl/Recensies/Show/the-complete-liturgical-year-in-64-cantatas#:~:text=The%20Complete%20Liturgical%20Year%20in%2064%20Cantatas%20,%20%20000:47%20%2027%20more%20rows>

Ook te vinden op YouTube:

https://www.youtube.com/results?search_query=the+complete+liturgicay+year+cantates

2). Kerklied Wiki, portaal kerkelijk jaar

https://kerkliewiki.nl/Portaal:Kerkelijk_jaar

a). Liederen adventstijd: <https://kerkliewiki.nl/Adventstijd>

b). Liederen kersttijd: <https://kerkliewiki.nl/Kersttijd>

c). Liederen epifaniëntijd: <https://kerkliewiki.nl/Epifani%C3%ABntijd>

d). Liederen veertigdagentijd: <https://kerkliewiki.nl/Veertigdagentijd>

e). Liederen Paastijd: <https://kerkliewiki.nl/Paastijd#Liederen>

f). Liederen over de Wederkomst van Christus: <https://kerkliewiki.nl/Speciaal:Zoeken/Wederkomst>

Literatuur

1). Op pagina 168 t/m 173 van dit handboek geeft ds. Harrie de Hullu een overzicht van bronnen, overige literatuur, periodieke uitgaven en intranetsites

2). Liturgische kalender 2020 – 2021

https://bernemedia.com/wp-content/uploads/2020/07/Liturgische-kalender-2020-21_12-mei-2020-1.pdf/

3). Jaaroverzicht liturgisch jaar 2020 – 2021

<https://www.steunpuntliturgie.gkv.nl/liturgisch-jaar/#jaaroverz>

liturgisch-jaar-2020-2
021-overzicht.pdf